

ENA listu: U preipit
čitavu god. K 18 —
za polugodite K 24 —
vremenočno K 12 —; in-
srednje K 4 —, u malopre-
miji 16 fl. pojedini broj
DGLASI primaju za
aprili lista trg Gustoza

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 3 sati vijetra.

HRVATSKI LIST
u nakladnoj tiskari JOŠ-
KRMPOVIĆ u Puli trz-
Gustoza 1. Uredništvo:
Šilanska ulica br. 24 —
Odgovorni urednik IVAN
MARKON u Puli. — Ruko-
pis se ne vraćaju. Ček-
rač. aus. post. Med. 26.7.9.

Broj 1150

U Puli, nedelja 22. rujna 1918.

Godina IV.

Poziv Narodnega sveta.

Zgodovina človeštva stoji na pragu velikih dogodkov. Tudi za prihodnjost našega naroda je sedanjina doba odločilna. Mi in naši otroci bomo uživali toliko svobode, kolikor si je sedaj priborimo. Sedaj je čas, da si ustvarimo srečno bodočnost za nas, ki živimo in za naše pozne robove. Gorje, ako zamudijmo te usodepolne irenoške!

Ker si je naš narod sveč vloškega pomena sedanjega časa, ki je izbral „Narodni svet“ v Ljubljani kot najvišjo politično stopnjo. „Narodni svet“ bo skušal najti bremenja, ki težijo naš narod. On bo vodil borbe našega naroda za svobodo, samostalnost in neodvisnost — da postane na naših tleh iz tlačanov samostojna, svobodna država — Jugoslavija. Predno dosežemo ta veliki cilj, nas čaka obilo težkega dela. A ne strašimo se ga, ker veino, da je pravica na naš strani.

Da bo mogel premagati „Narodni svet“ ogromno delo, ga mora podpirati ves narod, ga mora podpirati moralno in gmočno. „Narodni svet“ ne more pobirati davkov, pač pa je dolžnost naroda, da si sam naloži ta narodni davek. Pravovaljno naš narod plačuje ta davek svoj najvišji politični stopnji.

Delovanje „Narodnega sveta“ bo odvisno tudi od gmočnih sredstev, ki mu bodo na razpolago. Zato pozivamo vsakogar, ki ljubi jugoslovansko domovino, da plača po svojih močeh narodni davek našemu vrhovnemu vodstvu, „Narodnemu svetu“ v Ljubljani.

Prispevki se pošljajo na naslov „Narodni svet“, Ljubljana, sprejemala pa jih bodo za naš račun drage volje tudi upravnštva naših listov.

V Ljubljani, dne 21. septembra 1918.

Dr. Anton Korešec.

Ovim rečima pozivlje predsednik Narodnog veča i Jugoslavenskog kluba vasceli naš narod na suradnju. Budimo si svesni, da bez ozbiljnoga rada i mučnog nastojanja nema narodu budučnosti, a bilo bi i nepravedno, da je ima. Sve što je u našim silama moramo učiniti, da si izvukšimo pristojan život, vredan kulturnog naroda. Biće naša krvinja, ako će i posle tog rata vladati s nama kao s kolonialnim crncima.

Neka poziv predsednika Narodnog veča i Jugoslavenskog kluba ne ostane glas vapijućeg u pustinji. I naša Istra mora dokazati, da živi, a možda naša Istra više, nego li sve naše jugoslavenske pokrajine. Tko nije danas, u odlučnim povešnjim časovima, spremam na žrtvu, opterećuje sebe s odgovornošću za kobne posledice, a biće prekasno, kad se doseg, što je sve propustio. Ne dajmo, da kao Jeremija plaćemo nad ruševinama jerusalemskim, kad nam je grad još čitav, te zavisi o nama, da ga spasimo od propasti.

Dužnost je svakog svesnog narodnog čoveka, da se pokorava pozivu predsednika naše najviše narodne instancije. Dokažimo time, da smo zreli, da smo kadri provesti naše idealne ciljeve i bez vladine pomoći i bez velikog aparata, sve samo dobrovoljno, sve samo rečima ljubavi i pobude. I opet će se nama diviti svet, kao što se divio plesicu slovenačkih žena za narodno osamosvojenje . . .

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 21. (D. u.) Službeno se javlja: Talijansko bojište: Neprijateljsko poduzeće proti delovima položaja u odseku Tonale bili su razarajućom našom paljboru ugušeni u klici. U Judikarijama, u dolini Concei i kod Moria mesni delomični bojevi. Između Brente i Plave ograničio se Talijanac po neuspjesima zadnjih dana na slabasne sunke proti našim položajima na Tastonu, severoistočno od Monte Pertica, koji su svi bili suzbijeni. — Zapadno bojište: Kod c. i kr. čete ništa osobitoga. — Alvanija: Nema nikakve osobite bojne delatnosti. — Poglavnica generalnog stožera.

Dogadjaji na moru.

Beč, 21. (D. u.) Od c. i kr. ratnog ministarstva, odsek za mornaricu, saopće se: Jedna je naših podmornica potopila 20. t. m. rano u jutro pred Cap Rodoni, severno od Drača, veliku francusku podmornicu sa licem iz torpeda. Sem drugog časnika, fregatnog poručnika Lapeyrere, nije se niko mogao spasiti.

Nemački.

Berlin, 21. (D. u.) Iz velikog se glavnog stanu službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestola Rupprechta: Istočno od Merkhemha bio je suzbijen belgijski delomični napadaj. Živahnja izvidnička delatnost između Lyse i Scarpe. Suzbijajući engleske bataljune, što su sunuli severno od La Bassée, dopremisno zarobljenika. — Vojna skupina generala pukovnika von Bohma: Između Gouzeaucourta i Somme privremeno jača topovska delatnost. Engleska delimična navala severozapadno od Bullecourta izjavila se pred našim položajima. — Južno od Somme povukli smo naše, daleko od položaja puštene prednje čete na položaje, ispraznivši time takodjer Essigny-le-Grand. — Vojna skupina nemačkog naslednika prestola: Između Vauxallona i Jouya sledile su u vođer žeščoj paljbii neprijatelja navale. Na uzvisini zapadno od Jouya ustalo se neprijatelj, dok je u ostalom bio suzbijen. — Kod vojne skupine von Gallwitzove i vojvode Albrechta nikakvih osobitih dogadjaja. — Ludendorff.

Rat.

Engleski izveštaj od 18. rujna poslepodne: Jučer poslepodne otvorio je neprijatelj na severnom delu bojne fronte između Gouzeaucourta i ceste Arras-Cambrai žestoku topničku paljbui iz velikog broja topova. Usled jakosti neprijateljske paljbe bile su sve telefonske svezne snižetama u tim linijama prekinute. U 5 sati posle podne navalila je nemačka pešadija na širokoj fronti od okolice Trescault na sever žestoko te je bila sa velikim gubitelma suzbijena po gardskim četama 3. i 37. divizije. Druga je jaka navala bila doskora za tim provedena severno od Mocuvresa, ali je bila isto tako suzbijena s teškim gubicima po neprijatelja. Na nekojim linijama je preteo neprijateljski četama, da dopru do naših položaja i da zaposednu nekoje naše opkope. Ali bili su doskora sviđani našim protunavalama, a naše linije beše uspostavljene. Mnogo je zarobljenika palo u naše ruke, a velik broj nemačkih ležina leži pred našim položajima. Južno od Gouzeaucourta nastavile su sinoć 3. i 4. engleska armija uspehom svoja poduzeća.

Engleski izveštaj od 20. rujna: Engleske su čete napale jučer kratko pred početkom u odseku Templeux-Epehy; unatoč znatnom otporu i paljbi teškog topništva i strojnih pušaka, stekle su se zemljista u dubini od jedne milje preko položaja, koje smo držali pre ofenzive. Ovde smo osvojili utvrđenu točku, poznatu pod imenom Mallassées-Farm (?) po ljudom otporu neprijatelja a istodobno s tom točkom osvojili nekoliko malih šumica, utvrda i utvrđenih dvoraca, koji su nekada tvorili deo našeg starog obrambenog sistema. Na severnom delu bojne fronte napale su naše čete jučer na Moeuvre, koje su mesto opet osvojile. I ovde je otpor neprijatelja bio veoma žestok. Boj je još u tečaju. Na ostalim delovima fronte i severno od Hullucha dopremili smo kod mesnih okršaja nekoliko zarobljenika. Severno od Lensa suzbili smo neprijateljsko navalno deljenje.

Engleski izveštaj od 20. rujna: Severno od Pontruetu doprile su naše prednje straže na Hindenburgovu crtu u tom odseku. Na njihovom je krilu obnovila 4. australska divizija svoju navalu u 11 sati u jutro te je osvojila položaje prednjih straža Hindenburgove linije. Dopremili smo mnogo zarobljenika i nekoliko strojnih pušaka. Ova divizija i 1. australsku diviziju drže sada položaje prednjih straža Hindenburgove linije na čitavoj svojoj fronti. Dalje na sever odigrao se ljuti boj istočno od Ronseya i Epehy. Naše su čete zaposele L' Empire te su suzbile protunavale neprijatelja. U odseku Villers-Guislaina osvojila je naša divizija, koja je kod jučerašnjeg svog napredovanja zarobila nekoliko stotina momaka, opet šumu Gauche, koju nam je neprijatelj bio preteo, te je kasnije suzbila s gubicima po neprijatelja protunavalu, koju je neprijatelj poduzeo iz Villers-Guislaina proti šumi Gauche. Istotako smo suzbili opetovane navale neprijatelja, poduzete poslepodne i u večer. Uspelimi, međim poduzećima popravili smo jučer naše položaje kod Osputha i istočno od Ploegsteerta. Neki broj zarobljenika ostao je u našim rukama.

Talijanski izveštaj od 20. rujna: Bojna delatnost, osobito topništva, istočno jezera Garda, u Valarsu, u odseku Col Caprile, na Asolone i u odseku Fontelle. Naše su baterije žestoko uzvratile paljbui a time neutralizovale neprijateljsku to-

povsku paljbui. U najgornjoj dolini Seron, severno od Grappe, obnovio je neprijatelj uzalud svoju napalu proti našim prednjim postojankama. Bio je suzbijen uz gubitke te pustio je nekoliko zarobljenika u našim rukama. Na severnim obroncima Montenera sukobil se po noći jedna naših ophodnja s neprijateljskom stražom, koju je iznenadila te joj otela nekoliko zarobljenika. Jedna je skupina naših letala bacila na arseni, na brodogradilište i na spremište municije u Puli jednu tonu bombu te je postigla dobre rezultate. Dva smo neprijateljska letala oborili a daljnje smo tri prisili ostecene, da sidju. (Primetba dopisnog ureda: Vest o napadaju na Pulu ne odgovara čljenicama. Od bačenih bomba pala je polovica u vodu. Dve zasebne su kuće bile ostecene. Inače nije bilo ni štete ni kvara.)

Izveštaj Istočne armije od 18. rujna: 17. i 18. proširila je istočna vojska saveznika svoje tečajem prešnjih dana postignute uspehe u opsežnoj meri. Bugarske divizije, koje stoje na bojnoj fronti, uzmeli u neredu prema Cerni. Naše čete, koje proganjaju neprijatelja, doprile su do Černe na jednom delu njezinog toka. Ona su osvojile gorsku kosu Ojurov kamen i Čakerna, prevoracle su Belasnicu i predeo Roždena. U predelu Dojranskog jezera prešle su grčke i engleske čete takodjer na navalu te su se ustalile u prvim neprijateljskim linijama. Velik je broj zarobljenika pao već u njihove ruke. Navalni traže dalje.

Velika bitka u Palestini.

Carigrad, 19. (D. u.) Glavni stan javlja: Palestinska fronta: Očekivana je navala Engleza započela. Posle najžešću topovske paljbe započeo je 18. t. m. u večer boj istočno od ceste Jeruzalem-Nablus na širokoj fronti. Prvi se jurili neprijatelja skratio na junačkom otporu naših četa. O polnoći poveo je neprijatelj nove čete na navalu. Boj sa trajno pojačanim četama besnio je čitavu noc sa skrajnom žestinom. Kad je svanuo dan, bila je zila navale skršena a udarac zahvaćen u liniji Džalav-dad-Abuzerka. Međutim su Englezi takodjer u obalnom odseku otvorili najžešću topovsku paljbu, kod koje su sudelovali mornarički topovi. Posle ogorčenih bojeva iz bliza uspelo im je prodreti u naše položaje između obale i železnice Tul-Kerm. Popuštajući pritisku nadmočnog neprijatelja, povukli smo naše čete u položaj Tul-Kerm, gde se očekuju nove navale neprijatelja. Na Jordanu uzeli smo kretanje neprijateljskih četa kod Wadi-Sandacha i u okolini Jeriha pod delovitu vatru. Na tamošnjoj fronti ništa osobitoga.

Zabranu sakupljanja narodnih poreza u Češkoj.

Prag, 21. (D. u.) U zadnje doba pod znakom narodnih poreza u mnogim kotarima Češke započeta akcija sakupljanja zauzela je u mnogim slučajevima takve oblike, da je postalo potrebno, da oblasti poduzmu proti njoj mere. Poziv na sakupljanje imali su u mnogim slučajevima takav tekst, koji je u opreci sa dobrovoljnošću doprinosa. Poziv sadržaje u mnogim slučajevima grožnje za slučaj, da se iznos ne bi isplaćao, a time se kuša delovati na pripadnike nemačkog naroda (poveretili). Svrha je u različitim krajevima različito označena. Upada u oči, da su si priredjivači ove akcije pridržali pravo, da raspolažu sa sakupljenim novcem, a da ne trebaju polagati računa što je tim sumljiće, budući da nekoje ovih osoba simpatiziraju otvoreno sa neprijateljima Austrije i sa neprijateljima mira, kojega si želi sama Austrija. Namesnik je poradi toga zabranio daljnje sakupljanje te zapretio kaznama, svaki pokušaj, da se ova akcija nastavi.

(Opet novi dokaz, kako izgleda u našoj državi, ravnopravnost, ljubav do sviju naroda, wilsonistička demokratičnost i još više toga. Narod, kojega je država sustavno zanemarjava, koji se morao sam brinuti za svoj razvoj, koji je proti volji države posao ono značenje u Evropi, koje danas posede, ovome se narodu zabranjuje, da se brine sam za sebe, kad mu država uskratuje pomoći. Smešno, kao sve službene enuncijacije, kao što i zabrana „Narodnih Listiju“, je zabrana ove humanitarne akcije za češki narod, za kulturni i materijalni spas Češke. Ali vlastodršci mogu biti uvereni, da time ne će postići ono, što su zaželili. To je samo novo ulje u požar ogorčenja i ogorčenje raste. Ali nije naša zadača, da budemo bolesničari ludjacima. Op. u.)

* Rezolucija medjuijirske radničke konferencije. London, 20. (D. u.) Reuter. Medjuijirska radnička je konferencija započela danas opet svoje

zasedanje. Slediće promjenjena rezolucija, tičuća se Rusije, bila je prihvjeta velikom većinom glasova: Konferencija misli, da u skladu s člankom 6. Wilsonovih 14 točaka moraju sadašnja naprezanja vlasti sporazuma, da pomognu ruskom narodu, biti vodjena samo od iskrene želje, da se sačuva sloboda i demokracija i da se stvori na svetu takav mir, koji će obezbediti skupocene stecchine revolucije.

* Atentat na Trockoga. Stockholm, 20. Kako se naknadno doznaće, bio je u Svjaščiku počinjen na Trockoga atentat s revolverom. Kod toga je Trocki bio ranjen na desnom ramenu. Ubio je bio uhapšen. Pripada stranci levičarskih revolucionara te je izjavio, da je Trocki od njegove stranke osudjen na smrt.

* Rat na moru. Berlin, 21. (D. u.) Wolffov ured javlja: U zatvorenom području oko Engleske potopile su naše podmornice 14.000 brutto registarskih tona neprijateljskog trgovackog ladjevnog prostora. Poglavnica admiralskog stožera mornarice.

Domaće vesti.

Upisivanje u hrvatsku pučku školu u Pulli u ulici Čenide bilo će u buduće sedmice od dne 23. do 28. rujna svaki dan od 9—12 sati prate. Za sada će škola biti samo u ulici Čenide, a kaenje otvorice se usporednice i u Sljani. Redatelji imadu dopratiću decu i doneti sobom potyrdnu župnog ureda o danu rođenja defeta, svedodžbu copljena i zadnju školeku svedodžbu. — U ulici Čenide otvorice se i zabavite, u koje će se upisivati decu od navršene 3. do 6. godine. Upisivanje uvećuje istodobno kao i za pučku školu. Napred za Družbu!

Cene voću u Pulli. Nedavno su zagrebački listovi doneli vesti, koje su bile upravljenje proti velikom podraživanju voća, osobito šljiva. Među ostalim tužio se neki zagrebački dnevnik, da se moraju u Zagrebu plaćati šljive po 2 K svaki kilogram. Uzdisao je pri tom za dobrim stariim vremenima, kad se moglo dobiti šljiva, kolikogod koj hteo, po 4, 6 ili 8 para kg. Mi smo u Pulli u tom pogledu mnogo gore. U Izlozima može svako da vidi cene šljiva, i to 7 K svaki kilogram. Smokve i grožđe prodaje se uz istu cenu (7 K po kg). Prema tomu mi bismo bili zadovoljni, kad bismo u Pulli plaćali voće po zagrebačkim cenama.

Štu je sa školskom zgradom u Sljani? Nije davno, da je Brace bio napisao u "Hrvatskom Listu", da smo mi Jugoslaveni u Pulli pastori, dok su pravi sinovi države u Pulli samo Nemci i Talijani. Rekao je bio Brace to radi toga, što je na školskoj zgradi hrvatske pučke škole u Pulli bio opazio tri talijanske natpisa, a njednog hrvatskog, dok zgrada izvana a valjda i iznutra svačemu prenaliči, nego li školi. Da se Brace nije prevario onda, imamo dokaza i sada i to dnevno. Drugi se zaštitljivaju sa strane oblasti a nas gleda svagde zapostaviti. Bilo je nekada rečeno, da ćemo mi dobiti za našu školu pristojnu školsku zgradu u Sljani. Zašto je ne dobivamo, nije teško reći. Trebaju onima, koji imadu drugih zgrada na pretek, onima, koji nisu pastori. Jedno možemo da kažemo: Gospodo pazite! Potomci smo gusara, a pastori nismo i ne ćemo da budemo.

Naši mladi doktori. Stigle su nam pritužbe, da se naši mladi doktori u Pulli veoma rado, dapače najradje služe talijanskim jezikom za vreme službe i u općenju sa stranama. Ma da smo uvereni, da živ nacionalni osećaj nije zamro ni u kojem od njih, ipak bi pohvalno bili, kad bi onaj, ili oni, na koje se pritužbe odnose, inanje pažnje posvetivali tudjem jeziku, a više svome.

Poziv. Pozivljam ovime na dogovor gg. učitelje i učiteljice u Pazin dne 26. rujna na 1. sat posle podne u hrvatsku pučku školu. Radi se o veoma važnim staleškim stvarima. — Učitelj.

Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru primilo je od 6. kolovoza do 14. rujna o. g. sljedeće prinose: G. I. Gojan, Gospic K 10.—; Opć. aprovizacija, Kastav K 50.—; Družbina podružnica, Split K 2000.—; Družbina podružnica, Jelsa K 10.—; Prva hrv. štedionica, Zagreb, dar zemljšnje zajednice u Vinkovcima K 500.—; G. I. Kalterna, Vrbnik K 200.—; Pogl. upr. općina Virje K 50.—; Putem gosp. prof. Vjek. Spinčić: a) G. dr. L. Car, Zagreb, u ime nekolicina prijatelja Hrv. Sokola K 100.—; b) gosp. J. Bartić, Petarvaradin, (rodoljubno društvo gg. Mandić, pl. Šigrović, Peršić, Schumaher) K 30.—; c) Podruž-

nica Kamenmost K 200.—; d) gradsko poglavarništvo, Kostajnica K 20.—; e) Pogl. općine Sv. Križ-Začretje K 20.—; f) gosp. J. Holjac, Zagreb, kao član čete K 100.—; g) presv. gosp. Z. Z., za dobivenе cigarete K 20.—; G. I. Čak, Opatija K 36.—; Gosp. J. Horvat, Sarajevo K 30.—; Gosp. I. Grčić, Bojna pošta 365, sabranih K 130.—; "Jutarnji List" Zagreb, dar g. Lukačića K 41.—; Gradko zastupstvo, Bakar K 20.—; Družb. podružnica, Omiš K 500.—; Gosp. Kronast, Varaždin, sabranih K 70.—; Gosp. I. Buček, Bisag K 100.—; Gosp. I. Hažić, Visoko K 100.—; G. B. Pavlinić, Spinčić, da počasti uspomena svog sina Antuna K 80.—; Gosp. Vl. Jurinčić, Zamet, sabranih K 70:80; "Narodne Novine", Zagreb K 1217.—; Gdja. N. K. Ključ K 7.—; Gosp. N. N. Poljane K 10.—; Opć. štedionica, Drniš, sabranih K 2500.—; Tvrđka "Solo", Beč, prihod žigica K 2774:20; Gosp. Antun Janko, Sv. Lovreč Pazenatički, sabranih K 90.—; Pučka škola, Martinšćica, sabranih među škol. mladeži K 8.—; Pogl. trgovista, Virovitica K 20.—; Gosp. J. Brončević, Ivančićgrad K 23.—; "Hrvatski Napredak", Split K 60.—; Gosp. G. Martinić, Illok, sabranih K 326.—; Gosp. F. Gupić, Srdoči K 5.—; Gosp. Stj. Antoković, Nova Gradiška K 5.—; Gosp. Mr. N. Žebec, Vučkovar K 150.—; Gosp. J. Mandić, Pazin, na uspomenu pok. roditelja K 100.—; Gosp. A. Albačić, Omisači, sabranih K 122.—; Zadružba Zveza, Ljubljana K 1000.—; Gosp. Stj. Matoković, Nova Gradiška K 224.—; Živjeli plemeniti darovatelji!

Dopisi iz Istre.

Iz Raklja. Nigde možda nemaju ljudi toliko straha pred novinama, kao u našem selu. "Staviti u foje" nekoga znači što i osramotiti nekoga, a ako čovek nema još povrh toga mirnu savest, boji se i sram ga je, začuje li, da je bilo o njemu govora u novinama, i jelj svet o njemu čitao. Taj strah pred tim, "da se vrže u foje" izvire samo iz toga, što nikao skoro te "foje" ne čita, pa ni ne zna, što je u fojama bilo. Kad neko ili nekoj kaže, da je bio "u fojih" taj i taj, drugi nadoda k tome, što je sve bilo, treći opet pridometne nešto od svoga i rodi cela gora izmišljotina. A kad i onaj prvi i onaj drugi i onaj treći, koji čitali znaju, pogledali u te "foje" i videli, što je napisano, upoznali bi, da je unutra bilo samo kakva dobra poduka ili uputa za njih. — U Raklju se upravo sada dovršilo spremanje turkinje (kukuruza), koga se u ljučnijim kućama u večer žbuljija". „Žbuljati" znači, što čistiti klinove od šušnja, koje se meće onda u postelje, dok se klinovi obese, da se suše. „Žbuljati" pomažu sve jedan drugome, sused susedu, te se pri tom na večer sakupi u pojedinim kućama mnogo pomača, osobito mladostil; svih se sednu na velik kup kukuruza, pa onda nema kraja pripovedanjem i smehu, sve dok prvi petli ne zapevaju ili dok se posao ne svrši. Samo što ni ove godine nije u ovim stranama bogzna što urodilo — osim smokava. Samo je večna šteta — i za Raklji neprocjenjiva, što ne rastu zrele smokve na smokvama kroz svih dvanajst meseci u godini. Kad bi se na smokvi mogli i u Božiću i u Vazmu naći zrelih smokava još bi Rakljan rekli: da, da, al ovako: Izgledi loši i "slaba speranca". — Prošlog tedna ili kako u Raklju govore „uvu pasanu šetimanu" odveli su krnički oružnici dva mladiča osumnjena radi kradje. Govorili se, da su obojica pokrati negde gore na brbanštini nekoliko ovaca, koje su prodali onda u Alturi. Nezna se još ništa, jesu li oba mladiča kriva ili su nedužna. Dosad je njihovo ponašanje bilo u svakom pogledu bespričorno, te se može kazati mirno, da je vojna kriva svoj njihov nesreći. Jer oni znaju, i osjećaju to u sebi, da se danas kradu tisuće i stotisuće, i da oblasti ili znaju ili "marigaju" (sumnjaju) a da se toj gospodi, naime velikim tatovima, ni jedan vlas sa glave ne izgubi. Iako nijedan kradju ne može braniti, ipak je segurno, da se kradja, počinjena u bedi i neimaštini, dade mnogo lakše opravdati i oprostiti, nego li ona, koja se počini u želji za sticanjem novaca i bogatstva. Derešto, svršite vojnu, i učini će te kraj svim lopovštima, i velikim i malim.

A provizacija. U petak dala nam naša provizacija pol kgr. šećera i 6 škatula žigica, kao živežnu opskrbu za jedan mesec.

Narodno gospodarstvo.

Dalmatinsko vino za Nemačku. Slov. Narod piše: "Govorka se, da je vlast odlučila reklirati dalmatinsko vino za Nemačku. Dosada je najveći deo dalmatinskog vina kupovala vojničku oblast za mornaricu. Sada pak mornari ne dobivaju više vino, nego doplatak u novcu". Lepo napredujemo. Nemačka jede naše brašno, a mi možemo repu, Nemačka piće naše vino, a nama prepusta vodu.

Opskrba robe posle rata. Primorje, Kranjska i jugoslavenski deo Koruške i Štajerske trebaće u prvoj godini iza rata razne robe (brašna, kave, šećera, haljina, kože, staklenih stvari, sveća itd.) za 165 mil. kruna, računajući cenu robe kao u vreme mira i bez obzira na današnju valutu. (Prema današnjoj skupoci i valuti preko 1 milijarde.) Budući da centralne sile te robe nemaju, moraćemo je nabaviti u danas neutralnom i neprijateljskom svetu, glavno naravno u Americi i engleskim kolonijama i dominijima. Ali nabava robe ne će biti laka jer će u celom svetu vladati nestaćica. Za to je izlazio u "S. N." predlog, da bi "Narodno Veće" uzeo u svoje planove vodjenje prelaznog gospodarstvu i nabavu robe za Jugoslaviju. Sada prigovara tome predlogu dr. V. K., da se ne sme sve prepustati "N. V.", već treba da i drugi rade, osobito političke organizacije. Svoj članak svršava s tim, da "N. V." mora svakako iskati puteve, da pribavi na međunarodnom trgu pouzdanje u jugoslavensku gospodarsku snagu.

Raspis natečaja.

Niže potpisana raspisuje natečaj na deset potpora u najvišem iznosu od K 500, koje će se isplaćivati u deset mesečnih obroki.

Pravo na potpore imadu džaci puljskog kotara, koji polaze bilo koju slavensku srednju školu.

Molbe imadu se upraviti potpisanoj do 15. listopada o. g.

Molbama imade se priložiti:

1. kralji list;
2. zadnja školska svedodžba.
3. potvrda zavoda, u kojem se molitelj nalazi.

Pula, u rujnu 1918.

Za Podružnicu Družbe sv. Ćirila i Metoda u Pulji

Dr. M. Vratović,
predsednik.

Dr. P. S. Brajša,
tajnik.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: Satnik Chyliński; lučko lečničko nadzorstvo na brodu Njeg. Vojničanstva "Bellona"; lečničko nadzorstvo u vojarni mornarice: mornarički štabski lečnik dr. Vejvoda.

Mali oglascnik

Kupila bi se

ili bi se uzelja u najam
decimálna tezutja
sa utezima. Adresu podignuti
kod uprave lista.

Setite se naše Družbe!

U trgovini pokutstva, Pit. Barbančić,
u Šišanskoj ulici,
prodaje se novo prispolje
— pokutstvo.

Konsumni magazin ratne mornarice
izdavaće u sredu 25. i u četvrtak 26. o. m.
četvrt kg frankove kave i 1 kg nadomeska
za kavu za K 9.—, i to, od broja 5001 do
7200 kavu i onima, koji imaju pravo na kupujuju za vreme rata.

Novi izdani knjige

Humoristične knjižnice. Lav N. Tolstoj: Tri smrti čim ljudi žive; Arhadij Everčenko: Bezobraznici i druge humoreske, mogu se dobiti u podružnicici Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franje Ferdinand br. 3

Podupirajte našu Družbu!

ZIVNOSTENSKA BANKA

PODRUZNICA U TRSTU, Via Ponte Rosso 7. Vlastita palata.

Dionička glavnica: K 120,000.000.—

Obavlja sve bankovne, burzovne i mjenjačne poslove najkulantnije.

Brzojavci: Živnostenska - Trst, PODRUZNICE: Bač, Brno, Budimpešta, Friedek-Místek, Karlovy Vary, Hradec, Igla, Klatovy, Kolín, Krákow, Lwów, Melnik, Mor.-Ostrava, Olomouc, Pardubice, Plzeň, Písek, Přerov, Řežebenberk, Tábor.

GRADEK
Ispostava: GRADEK

82

98

Uspesi

Pre rata vladajućim učiteljima se oportunitet da se dobili putem škola; od ovog se tako su se gubili koji su vršili nezajedničku posredovanju situaci, te nisu imali sreće bave s pitanjima celokupnosti našeg.

Došao je rati i se sistem persekulacije izdajništva, da se voljstvo te stvoriti kucije. Više ili manje slavenskim zemljama izdajnici, zatvarali među ostalima i bavili s politikom Time se htelo izmenje medju vlastima može upropastiti.

Računalo se Kroz ovo se vremena A što bi kasnije za Stirkha i različito bi se stavio prvi stranka silno pojavila prevlast ne monarkiji osigurava da se zadovolje džari dopustili.

U to vreme roda upropastiti, u vole prosvjetljeni žene ljudi. Ostala barakama, delom cama, delomično štit nemackim i nje je bio za Austriju moral Slaveni vojnačke i madžarske boj, tamo su se jugoslavenske čete naše uništavalo i jaše u državnom.

Posledice nisu bili od vajkada sve u sveta, pa i nije jedna država te neinteligencije vaša.

Kako su se nikakvo čudo da Rat nije bio u 6. godini, kako očekivalo, persekulacijama u posve uništeni, gospoda Nemci i ili veoma malo. Autonistička slavenska danas su oportunitet narod i naši su edinstveni, složeni vlasti tame.

U početku stecem, pomno u svom mestu. U Beogradu Svaki je krvnik imao države protiv naroda, danas, kad se tada vlasti drže pred nama ne zna, kada sutrašnji dan. Spitzmüller, Tisza starim receptima jedna silna blama puno, pošto smo osećače Beć i Površje, poverenja sa strane, vise, da ga se i.

RAT

Bać, 22. (Djansko bojište: napale na Dono Branjen, od češko je deo posatke povezane brojnim mestima Šaj. Zapadno bojište: bitih dogadjaja, ponovno talijansko stožera.

u Novigradu: 2 razreda sa 2 učiteljske sile i 169 djece;

muške

a) talijanske:

1. pokrajinske:

2. Stanje Škola: U ovaj općini bilo su 31.-12. 1913, ove skole:

ili u postocima 70%.

Broj je stanovništva uopće narastao od 1942 na 2086 ili za 144

odjele bilo.

Stanovnika hrvatskog i slovenskog općevnog jezika uopće nije bilo.

Kojih 1931 stanovnika talijanskog općevnog jezika, od

Godine 1900. nabrojeno je u ovaj općini 1942 stanovnika, od

189 talijanških državljanina — kojima je općevni jezik talijanski.

1910. imala je općina Novigrad 2086 stanovnika — ne ubrojivši ovam

1. Popis pučanstva. Drama popisu pučanstva od dne 31.-12.

1. Činjenice:

5. Općina Novigrad.

Uz djece, da bi morala biti dovrzaređenicom. Skola u Močibobićima, a i ona u Novacima ima tako broj Školu polaznika. Pred malo vremena je proglašena na dovrzaređenici skole u Sovicima, a zadnje vrijeme bila je komisija za utemeljenje javne Kraljevine i Monarhije, a u takoj skoli, u ovaj općini dovrzaređenice u

Zamolio je istaknuti iovo: Nije skola u Močibobićima! Novacima dovrzaređenice, a ipak su obje utemeljene kao jednorazrednice.

Polači preko 100 djece, dakle bi morale obje biti utemeljene već kao

sva dječa hrvatskog općevnog jezika.

onda imaju u ovaj općini još uvijek 244 djece bez Školu, što su istakno da talijanske skole polazi 297 djece, a hrvatske 460. (ukupno 757),

čije su općina morala imati 1001 dječete za Školu, a vidjeli smo,

10 godišta 1900.-1910. za 576 ili za 22%, a broj je Hrvatska narasta

Broj je stanovnika talijanskog općevnog jezika bio u zadnjem

83

82

II. Zaključci:

Od 6288 stanovnika imalo bi biti 1001 dječete dužne polaziti Školu.

Broj stanovnika talijanskog općevnog jezika jest 2025; ovi bi morali imati 328 djece za Školu. Računamo li na svakog učitelja 80 djece, to bi morala biti u ovaj općini 4 talijanska pokrajinska učitelja, a toliko ih je upravo i bilo.

Broj stanovništva hrvatskog i slovenskog općevnog jezika jest 4189; ovi bi morali imati 670 djece za Školu. Računamo li na svakog učitelja 80 djece, to bi moralo biti u ovaj općini 9 hrvatskih pokrajinskih učitelja, a nijesu bila nego samo 2.

Na svaku 513 stanovnika talijanskog općevnog jezika dolazi 1 pokrajinski učitelj;

Na svaku 2094 stanovnika hrvatskog općevnog jezika dolazi 1 pokrajinski učitelj.

Kada bi i na svaku 513 stanovnika hrvatskog općevnog jezika došao 1 pokrajinski učitelj, kako je to kod stanovnika talijanskog općevnog jezika, moralo bi biti u ovaj općini 8 hrvatskih pokrajinskih učitelja, a nijesu bila nego 2.

2052 stanovnika talijanskog općevnog jezika imaju 4 pokrajinske učitelje, a 4189 stanovnika hrvatskog općevnog jezika imaju 2 pokrajinske učitelje, dakle dvaput manji broj Talijana ima dvaput više učitelja, negoli Hrvati, kojih je dva puta više.

Uzvsi u obzir samo onu dječu, koja polaze pokrajinske Škole, vidimo, da u općini Motovun:

Na 1 talijanskog pokrajinskog učitelja dolazi 56 učenika;

, 1 hrvatskog " " " 129 "

Kada bi i na 1 hrvatskog pokrajinskog učitelja dolazio 56 učenika, kako je to kod talijanskih Škola, onda bi na sadašnjim pokrajinskim Školama moralo biti 5 hrvatskih pokrajinskih učitelja, a nijesu bila nego 2.

Talijanske Škole polazi (ubrojivši i Leginu u Brkaču) 297 djece, a sve bi djece talijanskog općevnog jezika moralo biti 328, dakle 31 dječete talijanskog općevnog jezika ne polazi Školu.

Hrvatske Škole polazi (ubrojivši i Družbine i pomoćnu) 460 djece, a sve bi djece hrvatskog općevnog jezika moralo biti 670, dakle imaju u ovaj općini još 210 djece hrvatskog općevnog jezika bez Škole ili u postocima izraženo 31% hrvatske djece ne polazi nikakove Škole, a u pokrajinskim Školama ima samo 296 djece ili u postocima 44%, a od onih 66% ide ih 35% u Družbine Škole, a 31% je bez Škole.

čekog naroda u ovaj općini barem za 130%.

kodjer onakav kakovitost je, a u tom će slučaju ponosni broj

Nadesimo se, da će budući popis pučanstva u ovaj općini biti

Broj je Talijana narastao u 10 godištu 1900.-1910. za 77 ili za 2%.

te stalo 200 u talijanskim Školama.

Uz učenike bi općini moralo biti 925 djece za Školu. Talijanske

ček, ali ona što ne polaze Školu, nijesu talijanske Škole, već hrvatske

ček, što uopće polaze talijanske Škole zbijala dječica talijanske Škole općevnog

ček, a u ovaj općini, ja cu početi i dalje, pa cu redi, neka budu i sva ona

Tko polazi pozna općini Opatiji, znaće, da „ali ustanuši

22 djece u Škole polazi Škole (ubrojivši Legine) 328 djece, a sve bi

Hrvatske Škole polazi (ubrojivši utrakvističnu i Družbinu)

282 talijanske djece ne polazi Škole.

„I hrvatskog općevnog jezika u ovaj općini moralo biti 610, dokle

Na 1 talijanskog općevnog učitelja dolazi 64 učenika;

vidimo, da u općini Opatiji:

Uzvsi u obzir samo onu dječu, koja polaze pokrajinske Škole,

ček, dolazi i pokrajinski učitelj. Na svaku 1966 stanovnika hrvatskog općevnog

pokrajinskih Škola dolazi 1 stanovnika hrvatskog općevnog jezika.

Na svaku 1908 stanovnika talijanskog općevnog jezika imaju 1 stanovnika hrvatskog općevnog jezika.

Na Školu u Topolovcu kamo užeti onog Škole

80 djece i učitelja, morala bi biti u ovaj općini 4 hrvatska Škola

1966. Ti bi morali imati 314 djece za Školu. Računamo li na svaku

80 djece i učitelja, to bi u ovaj općini moralo biti 8 talijanskich pokrajinskih učitelja,

morali imati 610 djece za Školu. Računamo li na svaku 80 djece, to bi u ovaj općini moralo biti 8 talijanskog općevnog jezika.

Broj stanovnika talijanskog općevnog jezika dolazi 80

OD 5784 stanovnika moralo bi biti 925 djece za Školu.

II. Zaključci:

Prošle godine utemeljena je u Zrenju javna pučka Škola, nu protiv utemeljenja uložen bje utok. Ovaj je bio odbijen, jer je uložen prekasno. Sada se vode izvodi za utemeljenje javnih Škola u Livadama i Sv. Luciji. Osim ovih utemeljena je i u Gradini utrakvistična Škola, koja bi baš morala biti hrvatska, a isto vrijedi i za Školu u Topolovcu.

7. Općina Poreč.

I. Činjenice:

1. Popis pučanstva. Prava popisu pučanstva od dne 31.-12. 1910. imala je općina Poreč — osim 324 inostranaca — 12.208 stanovnika, kojima je općevni jezik:

njemački . . . 34 slovenski . . . 1 ili 32%.
talijanski . . . 8223 ili 67% hrvatski . . . 3950 }

Popis pučanstva navodja pučanstvo po selima općevnim jezikom ovako:

talijanski				slovensko-hrvatski
1900. . . . 1910.				1900. . . . 1910.
354 403 Vabriga	133 150	
102 33 Dračevac	116 250	
119 20 Fuškul	141 289	
364 374 Frata	45 73	
512 668 Majo	16 8	
82 96 Baderna	824 1069	
146 128 Mongeb	61 112	
216 161 Monsalić	65 234	
3390 3961 Poreč	9 9	
195 124 Žbandaj	878 1293	
993 1282 Tar	108 94	
23 70 Vrvari	169 182	
812 902 Nova Vas	115 848	

Stanovnika hrvatskog i slovenskog općevnog jezika bilo je godine 1900. nabrojeno u ovaj općini 2715, a 10 godina kasnije 3951.

Stanovnika talijanskog općevnog jezika bilo je godine 1900. nabrojeno 7308, a deset godina kasnije 8222.